

MATICHON INFORMATION CENTER	Subject Heading :
Source : สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์	
Date : -5 มี.ค. 2553 Page : 38, 39	No : 53179857

โรงเรียนที่ไม่เคยเห็น

ส่องกล้อง
มองการศึกษา

ครูสมศรี

prasit92@gmail.com

38, 39

6 เรื่องการเรียนการสอนสมัยนี้มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ซึ่งโรงเรียนแตกต่างกันไปตามสภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน เมื่อผู้ปกครองจะนำเด็กไปเข้าเรียน คนมีฐานะยากจนจะต้องนำไปเข้าโรงเรียนด้อยคุณภาพในชุมชนของตน ส่วนคนมีฐานะดีในชุมชนเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีส่งลูกเข้าโรงเรียนที่มีคุณภาพในเขตเทศบาลเพราะเหตุว่ามีโรงเรียนไม่น้อยที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อีกทั้งคะแนนสอบเฉลี่ยทั้งประเทศยังต่ำมาก

เพื่อให้ทันกับกระแสโลกที่เปลี่ยนไป จะต้องเร่งปรับปรุงการศึกษา หาทางเลือกว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะบริหารอย่างไร? จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างไร? ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับองค์กรปกครองท้องถิ่นจะอย่างไร? เหล่านี้จะต้องหาทางแก้ไขและนำไปสู่การปฏิบัติ... คือ คำพุทธศ. รงทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษา

นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญสอดคล้องกับเด็กทุกกลุ่ม ทั้งเด็กด้อยโอกาสทุกคน พุดถึง เด็กด้อยโอกาส หมายถึง เด็กด้อยโอกาสหรือเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก เด็กที่ประสบปัญหาหรือตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม มีชีวิตความเป็นอยู่ต่ำกว่าเด็กทั่วไป จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุด

เด็กด้อยโอกาสที่ว่า คือ เด็กพิการ แรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ เด็กกำพร้าหรือถูกทอดทิ้ง เด็กถูกทำร้ายทารุณ และข่มขืน เด็กยากจนมากเป็นพิเศษและเด็กสลัม เด็กชนกลุ่มน้อย และต่างวัฒนธรรม เด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กในสถานพินิจ รวมถึงเด็กถูกระบบการก่อสร้าง

การจัดการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาส เพื่อนำเด็กที่เสีย

เปรียบทางสังคมมาเรียนภายใต้การดูแลของสำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สพฐ. โดยมีโรงเรียนประเภทนี้ กระจายอยู่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จัดตั้งอารีที่กำลังจะพูดถึง

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตตอารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี เดิมเป็นโรงเรียนราษฎร์ของมูลนิธิช่วยคนโอดร่อนจังหวัดลำปาง ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2500 โดยคณะผู้มีจิตศรัทธาชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อแยกเด็กที่เป็นบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อนออกจากบิดามารดา มาให้การอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษา ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

โรงเรียนอยู่บนเนื้อที่ 46 ไร่ 72.2 ตารางวา เลขที่ 84 หมู่ 6 ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้การศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสในจังหวัดลำปาง และจังหวัดทางภาคเหนือ ซึ่งสภาพชุมชนของเด็กอยู่ในชนบททุรกันดารทางไกลและอยู่บนภูเขา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีเพียงเล็กน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์ ประกอบอาชีพเกษตร รับจ้าง และฐานะยากจน

โรงเรียนมีครู 67 คน ลูกจ้างประจำ 12 คน พนักงานราชการ 4 คนครูอัตราจ้าง 7 คน ลูกจ้างชั่วคราว 11 คน เป็นการศึกษาแบบสหศึกษาลักษณะอยู่ประจำ สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (อ.3-ม.6) ซึ่งมี นักเรียนชาย 437 คน หญิง 698 คน รวม 1,135 คน ในจำนวนนี้รวมกับเด็กพิการเรียนร่วมด้วย

"เรามักนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 62 คน" นายสุทัศน์ ใจคำปัน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธังสภาพการเรียนการสอนนักเรียนที่พิการสอนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ควบคู่ประสบการณ์ด้านอาชีพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งให้ความเสมอภาค และมีความสุขตามวิถีชีวิต

"พวกเราต้องสำรวจตัวเอง เพื่อพัฒนาและเติมเต็มทุกระบบ" ผู้อำนวยการสุทัศน์ พุดเรืองการพัฒนาคณาจารย์ด้วย 5 กลยุทธ์ ว่า

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างพลังการขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ดี มีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนา (SBM) ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนดีใกล้บ้าน คณะกรรมการสถานศึกษาชมรมศิษย์เก่าและคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง-ครู ร่วมกันบริหารโรงเรียน ส่วนของนักเรียนใช้การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจนสามารถมีการรับรองคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาระบบการจัดการศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 การเสริมสร้างศักยภาพของครูทุกคนให้เป็นครูมืออาชีพมีทักษะการปฏิบัติงานสามารถจัดการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร โดยใช้ทรัพยากรในโรงเรียนที่มีอยู่เช่นห้องปฏิบัติการทางภาษา ศูนย์คอมพิวเตอร์พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ ICT สืบค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จัดสร้างห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการผลิตผลงานทางวิชาการ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม

กลยุทธ์ที่ 4 การเพิ่มความสามารถของสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ ICT วางระบบเครือข่ายภายในให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลครอบคลุมทุกกลุ่มงาน จัดหาและจัดสร้างโปรแกรมบริหารจัดการข้อมูล และจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการให้เพียงพอ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบภาคเครือข่ายอุปถัมภ์ให้เข้มแข็ง โดยโรงเรียนร่วมมือกับสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเป็นแหล่งวิทยากรสำหรับชุมชน เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู ชมรมศิษย์เก่า เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางเพื่อผลิตครู บริษัทบ้านปูจำกัดมหาชน บจก.กรุงไทยจำกัด นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ บริษัทปูนซีเมนต์จำกัด มหาชน การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และชุมชนบ้านหนองห้าง

"ฉันเป็นครูกองการศึกษาพิเศษมาตลอด ฉันคิดว่าเป็นงานหนักมาก ที่ต้องดูแลเด็กด้วย

โอกาสและเด็กพิเศษ แต่ก็มีใจที่ได้ช่วยดูแล พัฒนาการเด็กพวกนี้" นางอรพินท์ ภักดีศุภผล ครู คศ. 3 หรือครูเชี่ยวชาญพิเศษ บอกความรู้สึกในการเป็นครูที่โรงเรียนนี้มานานแสนนาน

"ปีแรกที่มาการบริหารยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร" ครูเชี่ยวชาญพุทธสภาพที่มากพบในตอนแรก กระทั่งเมื่อมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์เข้ามาเห็นความ

นายสุทัศน์

นางอรพินท์

สำคัญของการเรียนและครู มาทำการบริหารงานอย่างมีระบบ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น คณะ

ครูเลื่อนวิทยฐานะมากขึ้น

อาคารสถานที่ได้รับการปรับปรุงอย่างสวยงาม ทั้งบรรยากาศร่มรื่นสร้างต้นตาค้นใจกับทุกคนที่มาเยือน ที่สำคัญ คือ ทำให้นักเรียนซึ่งอยู่ประจำ ไม่มีปัญหาในการหนีออกนอกโรงเรียน

ด้านเรือนนอนบ้านพัก ได้ปรับเปลี่ยนปรับปรุง การดูแลนักเรียนประจำอย่างมีระบบ ทำให้นักเรียนมีการดำรงชีวิตในโรงเรียนประจำได้อย่างมีความสุข

ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญในด้านเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาอาศัยชุมชน โดยร่วมมือกับชุมชนพัฒนาโรงเรียน ดังคำที่ว่า บ้าน โรงเรียน วัด ต้องสามัคคี ทำให้ชุมชนหรือบุคคลทั่วไปให้การยอมรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตตอารี และผ่านการประเมินหลายด้าน

"กว่า 14 ปีแล้ว ฉันเพิ่งเห็นอาคารเรียนเพิ่มขึ้น มีเทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น" นางฉวีพร ธนะราช ครูผู้ชำนาญการด้านการสอนในโรงเรียน สะท้อนภาพการพัฒนาที่ประจักษ์ชัด อีกทั้งนักเรียนทั้งชั้นประถม มัธยมล้วนแต่สามารถใช้เทคโนโลยี

"เรามีบุคลากรเพิ่มขึ้นจากเดิมเกือบเท่าตัว นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่จากครูอย่างใกล้ชิด" คุณครูยังว่า "ครูทุกคน มีจิตวิญญาณของความเป็นครู ดูแลนักเรียนดังเป็นพ่อแม่" ทั้งยังสะท้อนว่า "พวกเราอยู่โรงเรียนเสมือน

บ้าน ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก โรงเรียนของเราได้ชื่อว่า เป็นโรงเรียนที่ทำอาหารอร่อย รสชาติดี นักเรียนสุขภาพอนามัยที่ดี สมบูรณ์ แข็งแรง"

ทุกวันนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีผลการประเมินระดับชาติสูงขึ้นทุกสาระการเรียนรู้ นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ มีผลงานที่หลากหลาย มีความสามารถในการสื่อสารและนำเสนอกิจกรรมหรือผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักและภูมิใจในโรงเรียนและท้องถิ่นทำให้โรงเรียนมีภาพลักษณ์เป็นที่ชื่นชมของสังคม

ในส่วนของบุคลากร ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ มีคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีทักษะและความสามารถในการใช้ ICT เพื่อจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของตนเอง มีการจัดการเรียนรู้ตอบสนองลักษณะสำคัญด้านคุณภาพนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเอง โดยนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ระบบพี่ดูแลน้อง การบริหารจัดการเล็ก รับจัดเลี้ยงนอกสถานที่ อย่างเช่นงานเลี้ยงแบบขันโตก แบบตั้งโต๊ะ และแบบบุฟเฟต์

พร้อมทั้งการผลิตกระดาษสา การทำผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา การปักผ้าชาวเขา เขียนลิเบญจรงค์ ผลิตภัณฑ์เซรามิก ซ่อมรถจักรยานยนต์ คาร์แคร์ ทหารายได้ระหว่างเรียน ปลูกผัก เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ตัดผม เสริมสวย ซักอบรีด ชนมไทย และเบเกอรี่ รวมถึง งานผู้ช่วยแม่บ้าน โดยฝึกนักเรียนในงานแม่บ้าน งานสวน และให้ออกไปทำงานนอกสถานที่ ในวันเสาร์ - อาทิตย์

"เข้ามาแล้ว ประทับใจในบรรยากาศ โรง

เรียนมีบริเวณกว้างขวาง บรรยากาศร่มรื่น น่ายู-
นาภากรดี มีนักร้อง ผู้ปกครองนักเรียน พูดถึง
บรรยากาศของโรงเรียน ทั้งบอกว่า อาคารเรียนทั้ง
เก่าและใหม่ประดับด้วยไม้ดอกไม้ประดับอย่างสวย
งาม มีต้นไม้ที่ร่มเย็นและไม่เป็นอันตรายกับเด็ก

โรงเรียนนำเอารูปแบบของโรงเรียนวิถีพุทธ
มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นหลัก
ไตรสิกขา คือ สมาธิ ปัญญา ทั้งสอนให้เด็กตาม
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนทำให้นักเรียน
ได้ปฏิบัติจริงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

ในตอนเย็นเด็กได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเอง
ถนัด เช่น มวย ตะกร้อ แอโรบิก ซึ่งตามสนามเด็ก
อนุบาลและประถม เด็กนั่งเป็นกลุ่มพูดจกกันด้วย
ภาษามือหน้าตาสดใส ยิ้มแย้มแจ่มใสทุกคน

"อยู่โรงเรียนอะไรคะ" คำถามที่ครอบครัวของ
เราต้องตอบอยู่เสมอ "อยู่ชั้นอะไรคะ" ลูกชายก็ตอบ
แบบไม่เคอะเขิน "จิต-อา-ริ ครับ ชั้น มอ-จำม- ครับ"
นางอัญญา ตั้งสูงสว่าง บอกเล่าประสบการณ์ของเธอ

กับลูกชาย นายพิรเศรษฐ์ ตั้งสูงสว่าง (เด็กพิการทาง
หู) ทั้งๆ ที่ไม่รู้ว่าคนจะฟังเข้าใจหรือไม่ ชื่อ พิ-ระ-เสด-
(พิรเศรษฐ์) ครับ หูไม่ได้ยินครับ ไม่เข้าใจครับ แต่
ก็จะพยายามพูด อยากให้คนฟังเข้าใจ อยากคุยด้วย

ซึ่งคุณแม่ต้องคอยตอบคำถามว่าโรงเรียน
สอนเด็กให้พูดได้ช่วยหรือไม่? โรงเรียนอยู่ที่ไหน?
สอนตั้งแต่ชั้นอะไรบ้าง? โรงเรียนสอนดีมากเลยนะ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ไม่เก็บค่าเทอม ทาน
อาหารกลางวันฟรี มีเด็กอยู่ประจำ มีวินัย มีความ
รับผิดชอบสูง ความประพฤติเรียบร้อย

"การตรงต่อเวลา เป็นสิ่งที่เด็กๆ ทุกคน มี
อยู่ในสายเลือดเลยนะ" เธอบอกว่า ลูกชายเข้าเรียน
ตั้งแต่ชั้นเตรียมความพร้อม (ก่อนชั้น ป.1) หลัง
จากหาที่เรียนให้ลูกมาจนทั่ว จากที่เปล่งเสียงไม่
ได้เลย หูไม่ได้ยิน ไม่ยอมใส่เครื่องช่วยฟัง เขียน
หนังสือไม่เป็น อ่านไม่ออกเริ่มพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ
อยากที่จะมาโรงเรียน ตั้งแต่วัย 3 ขวบ รับผิดชอบตัวเอง
อยากที่จะพูดกับคนอื่นโดยไม่เคอะเขิน

ครูที่นี่ไม่ใช่เพียงสอนนักเรียนให้ผ่านไป
แต่ละช่วงชั้น แต่ยังปลูกฝังค่านิยมพอเพียง ความ
รับผิดชอบ กิริยามารยาท การอยู่ในสังคมได้อย่าง
ดีและมีความสุข เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคนต้องการ
และหวังเพียงเท่านี้

เห็นได้ชัดว่า โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อให้
ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา
เพื่อมุ่งให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาและพัฒนา
เด็กด้วยโอกาสทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
อารมณ์ สังคมและทักษะฝีมือ ให้เป็นคนดีมีคุณ
ธรรม และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

โรงเรียนท่ามกลางความยุ่งยาก ชับซ้อน
แต่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพเช่นนี้...ผมไม่เคย
เห็นมาก่อน ■

ฉบับหน้าเตรียมพบกับโรงเรียน
เตรียมอุดม โรงเรียนระดับหนึ่งตลอดกาล